

Rama P Coomaraswamy:

A hinduizmus deszakralizálása nyugati fogyasztásra

Három hindu szektát szeretnék bemutatni, amelyek széles körben elterjedtek a nyugati világban. Az első a Mahesh Yogi-féle Transzcendentális Meditáció. Láthatják, hogy nem tiszteltem meg az illetőt a Maharsi címmel, amelynek jelentése "nagy szent". A másik Aurobindo irányzata, amelynek legfontosabb leágazása az USA-ban az Esalen Institute, a katolikus egyházban pedig Bede Griffiths tanaiban jelentkezik. A harmadik a Raineesh Bhagavan által indított mozgalom, aki előszeretettel írja le magát mint "áldottat, aki önmagában Istent ismerte fel".

A TM (Transzcendentális meditáció) kritikája:

I.

Kezdjük Mahesh Yogi Transzcendentális Meditációjával. Ez egyike a Keletről viszonylag korán exportált - vagy inkább visszaimportált - szellemi termékeknek. Bemutatása alkalmat ad egy sor olyan kifejezés definiálására, amelyek folyamatosan felbukkannak majd tárgyalásunkban, mint a mantra, meditáció, yoga stb..

A mozgalom alapítója - eredeti nevén Prasad Warma - 1911-ben született Észak-Közép-Indiában. Fizikát hallgatott az Alláhábádi Egyetemen, és harmincegy éves korában diplomázott. Utána mintegy öt évig gyárban dolgozott, szabadidejében műkedvelő módon ismerkedve a yogával és a Védákkal. Ezt követően meditációt folytatott a Himalája hegység lábainál, feltehetően a Badrikásrama jagadguru Sankaracaryájának útmutatásával. Később, 48 éves korában, elhagyta himalájai rejtékét, készen arra, hogy a világ elé tárja izgatón új vallását.

Elgondolásai nem igazán találtak kedvező fogadtatásra Indiában, így London felé vette az irányt, mert ahogy mondta, "az új elképzeléseket szívesebben fogadják a technikailag fejlett országokban". Londonban megalapította az utópisztikus "Spirituális Megújulás Mozgalmát". Kezdetben nyíltan azt tanította, hogy Transzcendentális Meditációja (TM) hindu vallási gyakorlat, amelynek valódi célja "egy a mondákban szómának nevezett anyag előállítás a meditáló testében a hindu panteon isteneinek táplálása és megelevenítése céljából". Biztosította tanítványai belső körét afelől, hogy a TM "a végső, abszolút spirituális autoritás a Föld színén", és hogy gyakorlói "a valódi spirituális tradíció egyedüli tanítói és letéteményesei" ugyanott, mégpedig azért, mert " a szómaáldozaton keresztül irányítják az isteneket."

Nem sok minden történt egészen 1967-ig, amikor is a Beatles kábítószeres kísérletezésekből kikászálódva valami újat kezdett keresni, ami "feldob". A Mahesh Yogival Walesben töltött tanulási időszak után új látomással tért vissza a

Beatles a tevékeny életbe. Ehhez hamarosan mások is csatlakoztak, mint Shirley Maclaine, a Rolling Stones és Mia Farrow. Ilyen támogatókkal nem sok időbe tellett, míg Massachusetts állambeli Spencer trappista kolostorának szerzetesei is felfigyeltek az illetőre, és meghívták, hogy mérje fel spiritualitásukat, és tanítsa őket meditálni! 1972-ben Maharishiként jelentette be a világra vonatkozó Tervét, miszerint a Kreatív Intelligencia Tudományára vonatkozó nézeteit, valamint az életről alkotott elképzelését és ismereteit az egész világgal meg kívánja osztani.

Prasad Warma új vallásának magja: Transzcendentális Meditáció (TM). A Webster's Dictionary meghatározása szerint a meditáció "az elme vagy figyelem összpontosítása" valamire. A Catholic Encyclopedia definíciója szerint pedig "a gondolatbeli imádság egyik formája, amelynek során a lélek, emlékezet, képzelet, értelem és akarat erőit valamilyen misztérium, alapelv, igazság vagy tény figyelmes vizsgálatára fordítjuk...". A legközelebbi hindu megfelelője a dhyana, aminek szó szerinti jelentése "koncentráció". Fontos emlékeznünk arra, amit a Catholic Encyclopedia így fogalmaz meg: "a figyelem irányítása létfontosságú az akarat nevelésében." A meditáció természetesen fegyelmet és kemény erőfeszítést követel. Egy hindunak nyilvánvalóan nem okozna nehézséget elfogadni a Catholic Encyclopedia szerinti definíciót.

A TM követőinek meghatározása szerint viszont az a "meditáció", amit ők gyakorolnak, "egyedülálló" és "erőfeszítés mentes" (A TM-program - Alapszintű kézikönyv). Módszerük "nem igényel koncentrációt...ez a TM technikáját minden más meditációtól megkülönbözteti....Egyszerűen semmire sem kell gondolni." Nyilvánvaló tehát, ha ragaszkodunk a szavak eredeti értelméhez (és nem definiáljuk át burkoltan azokat, ami a modern irányzatok kedvenc nyitócsele), akkor bármi legyen is a TM, nem tekinthető meditációnak. Mahesh guru egyik híve, Dr. Deepak Chopra szerint a mester úgy tartja, hogy a védikus felfogás, amely a meditációt egy vad elefánt megszelídítéséhez hasonlítja, fatális tévedés. Az elme a "negyedik állapotot" igyekszik meglelni, és ez az állapot a véletlenszerű gondolatok közötti szünetekben vagy gondolat kimaradásban található.

Ezután nézzük, hogyan állunk a "transzcendentális" szóval. A Webster's Dictionary széles jelentésspektrumot tulajdonít e kifejezésnek. A TM-program szerint arra utal, hogy "túllépünk" a szokásos gondolkozási folyamatokon egészen "a gondolat forrásáig, vagyis addig a tiszta energiamezőig, amely a teremtés egésze mögött áll és azt fenntartja, s így lehetővé tesszük, hogy az elme közvetlen kapcsolatba lépjen a tiszta Kreatív Intelligencia mezőjével". Mindez úgy hangzik, mint a teozófisták és a rózsakeresztesek írásai. Természetesen a "Kreatív Intelligencia" és a hasonló kifejezések Istenre való hivatkozásnak tekinthetők, de figyelembe véve annak tényét, hogy a TM nem jár semmilyen vallásos hittel vagy gyakorlattal", és így ateisták is gyakorolhatják, ez felettébb valószínűtlennek tűnik. A "transzcendentális" kifejezés eredete valójában nem is vallásos, hanem filozófiai, és legjobb meghatározását valószínűleg most is a Webster's Dictionary lapjain találhatjuk: "Kanti műszó; az emberi tapasztalásnak az elme konstitúciója által meghatározott és a priori szükséges feltételeihez tartozó vagy fűződő, ennél fogva transzcendálja azt, amit a tapasztalás

esetlegessége és partikularitása determinál, de nem haladja meg az emberi tudás teljességét." Ha valaki kételkedne a fogalom kanti eredetében, emlékezzen arra, hogy Mahesh Yogi tudósként határozza meg magát, aki "a világhoz a tudomány, nem pedig a vallás szintjén járul hozzá." Bizonyos értelemben valóban tudósnak tekinthető, hiszen ahogy fentebb rámutattunk, fizikusi diplomát szerzett. Jacob Needleman így számol be The New Religions című könyvében: "amikor Mahesh Yogi követőit megkérdezték, hogy a KI (Kreatív Intelligencia) azonos-e azzal, amit mások Isten alatt értenek, azt válaszolták: "csakhog ez működik!....Próbálják ki."

A TM céljai semmiképpen sem "spirituálisak" a szó szokásos értelmében. Inkább "növekedésre és önmegvalósításra" irányulnak, amit úgy definiálnak, mint "a következő kvalitások kialakítása és fejlesztése: nyílt, befogadó, másokkal törődő hozzáállás; derű és jókedv; pozitív gondolkodás hangsúlyozása; spontán és friss felfogás; önállóság; halálfélelem megszűnése; érzelmi felkészültség a tudatosság kifejtésére; a kreatív önkifejezés lehetőségeinek felfedezése; önmagam, a természet és a másik ember elfogadása; sorstudatosság". Ugyanez a forrás a következőket mondja: "Egy új kor látszik beköszönteni; olyan kor, amelyben mindenki sokkal közelebb jut saját teljes potenciáljának a megéléséhez; olyan kor, amelyben a béke és jólét uralkodik majd; amely valójában a felvilágosodás kora lesz." Mit szólna ehhez Dale Carnegie! Jacob Needleman tovább idézi Mahesh szavait: "ezáltal az ember élete az univerzum alaptörekvéséhez kapcsolódik, így automatikusan jobb lesz...lehetővé téve, hogy az emberiség boldogan betöltsse funkcióját a kozmoszban...". Mahesh Világtervének egyéb céljai között szerepel "az egyének és a társadalom gazdasági törekvéseinek beteljesítése" és "az emberiség jelen nemzedéke spirituális céljainak elérése". Ez sokkal inkább a középiskolásoknak szánt populáris pszichológia és Teilhard de Chardin kijelentései sajátos egyvelegének tűnik. Meglepő viszont, hogy mekkora elfogadottságnak örvendenek gondolatai némely állítólagos katolikus körökben. Azonban Maheshi eszméiben sem minden fenéig tejfel. Ő bizony ízig-vérig darwinista evolucionalista. A TM-re alapuló új társadalmában "eddig sem volt és a jövőben sem lesz hely az alkalmatlanoknak. Az alkalmasak vezetnek, és ha az alkalmatlanok nem tartanak lépést, nem lesz számukra hely...A Felvilágosodás korában nincs helye a tudatlanoknak...Az alkalmatlanok létének megszűnte a természet törvénye."

A következő fontos szó a mantra, egy tiszteletre méltó régi kifejezés, amit a leginkább így lehetne fordítani: "pár szavas fohász, ima". Egy hindu számára egy "értelmetlen mantra" ismételtetése - és a TM mantrái ugyancsak ilyennek számítanak - elképzelhetetlen és a végletekig veszélyes lenne. (Mahesh Yogi egyszer ezt mondta: "Az egész világot el tudnám juttatni a kozmikus tudatossághoz a Coca-Cola invokálásával.") Egy ilyen gyakorlat csak önhipnózishoz vezethet, egy módosult tudatállapot kialakulásához. Az embernek az a történet jut eszébe a Szentírásból, amikor egy házból kiűznek egy tisztátalan lelket - ahogy az elméből az értelmetlen mantra saját magán kívül minden mást kisöpör -, hogy aztán az hét még gonoszabb lelket maga mellé véve visszatérjen, és a végső állapot még rosszabb legyen. Újra idézván szaktekintélyünket a TM terén, az egész végeredményeként ""az "Én" önmagára marad, hogy

megtapasztalja saját természetét." Nos, a hindu nézőpontból az "Én" éppen az ego székhelye, az ego pedig a büszkeségé és mind azé, ami elválaszt bennünket Isten szeretetétől és ismeretétől. Minél jobban tápláljuk az "Én"-t, annál nehezebb számunkra realizálni Isten jelenlétét, amely minden lélekben benne lakozik, és amelyet a keresztség mintegy "aktivál". Ahogy Srí Ramana Maharsi, a hindu doktrína kimagasló ortodox képviselője mondta, akit a hinduk egyértelműen szentnek ismernek el: ""Az "Én"-érzetet, amely ez idő szerint a testben felmerül, másként úgy nevezik, hogy ego, tudatlanság, illúzió, tisztátalanság vagy individuális én (1)."" Ezzel teljesen összecseng a katolikus Szent Eymard megállapítása, miszerint a spirituális élet "megköveteli, hogy hadat üzenjünk az emberi egónak, önmagunk szeretetének". Álljunk meg egy pillanatra, hogy megvizsgálhassuk a mantra igazi természetét. A mantrát a guru vagy szellemi vezető adja a próbaidős újoncnak (cela) vagy vezeklő tanítványnak ideiglenesen vagy állandó alkalmazásra. A tanítványnak akár egész életébe telhet amíg teljesen megérti a mantra jelentését (hasonlóan ahhoz, ahogy egy katolikusnak egész életébe telhet, amíg teljesen megért egy olyan intellektuálisan "igénybe vevő" imát, mint az Üdvözlégy). Természetesen sok ezer "mantra" vagy pár szavas fohász van, mint például a katolikus Racoltában felsoroltak. A mantra alkalmazása nem öncélú hanem többek között az a szerepe a spirituális életben, hogy "támasztékul" vagy egy adott célt szolgáló eszközként szolgáljon. Semmiképpen sem alkalmazzák megfelelő spirituális iránymutatás nélkül vagy azoknak a tradicionális formáknak a keretén kívül, amelyből származik. A legtöbb hindu mantra Istennek egy vagy több isteni Nevét tartalmazza, vagy a misztikus OM szimbólumot (amely bizonyos értelemben szintén Isten egyik Neve). Ha bármilyen kétségünk maradna, Mahesh Yogi maga mondja ki, hogy a TM "nem vallás...", és hogy "nem jár semmilyen vallásos hittel vagy gyakorlattal...a TM nem cicomázza fel technikájának napi gyakorlatát a hinduizmus vagy bármilyen más "izmus" kellékeivel". Nos, ez a furcsa egyén, aki a világosság angyalának minden kellékével bír - hosszú fehér haj, okkersárga köntös, az a bizonyos "jóságos" mosoly - hindu nézőpontból valójában nem csupán eretnek, hanem ráksasa vagy démon. Egyértelmű manifesztációja az "ellentradíciónak", amely jellemzően csak a Káli-yugában léphet színre.

A TM haladó gyakorlóit megismertetnek bennünket az irányító szellemek létezésével. David Hunt (a The Cult Explosion című könyv szerzője) dokumentálja, hogy a TM "rounding" elnevezésű csoportgyakorlatai (napi 8-10 másokkal együtt töltött alkalom) kapcsolódnak az ilyen szellemi kalauzok jelenlétéhez, amelyek hindu istenségek és korábbi Mennybement Mesterek formáját öltik. Ezeknek a "fény angyalainak" a fontossága később világosabb lesz.

Mit gondolnak Mahesh Yogiról a hinduizmus kimagasló képviselői? Ezt a kérdést föltették Őszentsége Srí Candrasekharendra Sarasvati számára, aki a Kama-koti Pitha Sri Sankararcaryasvamíja és a Kamakoti Pitha utódlási sorában a 68. acarya, valamint a hindu tradíció egyik legfőbb autoritása. A válasza az volt, hogy ez az alak egy szélhámos! Végül pedig elmondhatjuk, hogy Mehesh Yogi aszkéta létére igencsak kényelmesen berendezkedett ebben a világban. Minden tanulóknak, aki el kívánja sajátítani a TM-et, körülbelül 200 dollárt kell fizetnie. Azoknak, akik megvilágosodást akarnak, 7000 dollárt kell rászánniuk. Mindennek

eredményeként a "mester" vagyonát több, mint négymillió rúpiára becsülik; több utazási ügynökség, egy export-import cég és 35 ötcsillagos indiai szálloda tulajdonosa, s mintegy 140 országban hozott létre pénzügyi központokat. (érdekességként megjegyezzük, hogy 1900-ban a brit szállodaipar vállalkozói egyetlen hindut sem akartak rávenni, hogy szállodalánc kiépítésébe fektessék pénzüket, mert egy hindu számára megbotránkoztató volt az a gondolat, hogy pénzt kérjen a vendéglátásért.)

II.

Aurobindo, a Silva-féle agykontroll, a synenon, a szcientológia kritikája valamint a pszichológiai agy mosó technikák érintése.

Második "esettanulmányunk" tárgya Srí Aurobindo Ghosh. Kalkuttában született 1872. augusztus 15-én. Apja Angliában képzett orvos volt, aki teljesen beleszeretett a nyugati életformába. Fiát hétéves korában Angliába küldte, ahol a londoni St. Paul's School tanulója lett, és az évek során kitüntette magát tanulmányai terén. 21 éves korában tért vissza Indiába, és a Baroda College franciatanára lett. 1905-ben zendülés vádjával börtönbe került, és ott kezdte el tanulmányozni a Bhagavad-Ghítát. A börtönben, állítása szerint, látomása volt a lét egészét beburkoló Srí Krsináról. Börtönből szabadulása után ismét belevetette magát a politikába, és megalapította a Bengáli Nacionalista Pártot. 1910 januárjában titokban értesítették, hogy hamarosan deportálják, ezért Kalkuttából a szomszédos francia territóriumra, Chandernagarba menekült. Onnan Pondicherrybe távozott, ahol a yoga sadhanáját kezdte követni. Ott maradt egészen 1950-ben bekövetkezett haláláig. Megjegyzendő, hogy egész élete során soha nem volt spirituális vezetője.

A következő négy évet viszonylagos visszavonultságban töltötte. A csendességben élő sádhuk gyakran vonzzák az embereket, így idővel néhány tanítványt gyűjtött magához, köztük egy Richard vezetéknevű francia házaspárt, akik „olyan Mestert kerestek akiben világtanítót ismerhetnek fel”. Segítségükkel elindított egy angol folyóiratot Arya címen és egy francia nyelvű Revue de Grande synthése címmel. Az Arya hasábjain jelent meg azoknak a filozófiai írásoknak, költeményeknek, műkritikáknak és az indiai kultúrát tárgyaló esszéknek a többsége, amelyek Aurobindo számára meghozták az elismerést és a hírnevet.

Az I. világháború Franciaországba való visszatérésre kényszerítette a Richard házaspárt, és a háborút követően Mrs. Richard, aki időközben elvált férjétől, egy ideig egy vidéki klub hostesseként dolgozott. Ezután visszatért az asramába (kolostorszerű, visszavonulást szolgáló hely), és mint „Anyá”, átvette az irányítást. Jómódú zsidó bankár leányaként nem voltak anyagi gondjai, így idejét és pénzét arra a férfira áldozhatta, akit már 1914 óta „látónak” tekintett és nevezett. 1973-ban hunyt el 96 éves korában.

Aurobindo 1926-ban nyerte el a megvilágosodást, vagy ahogy a mozgalom írásai fogalmazzák, akkor realizálta a „Szuper-tudatot”. „A Felettes Tudat alászállása révén a Szupertudat alászállása is biztosított....Srí Aurobindo többé nem fogad senkit, csak az Anyán keresztül lehet kapcsolatba lépni vele.”

Aurobindo elképzelésében a legfelső valóság a sat-cit-ananda. Ez az állítás akár helyénvaló is lehet, bár a helyzet az, hogy a sat-cit-ananda, azaz a lét-tudat-boldogság csupán elsődleges manifesztáció a legfelső valóságnak. De akárhogyan is legyen, Aurobindo azzal folytatja, hogy a legfelső realitás tiszta lét, olyan lét, amely egyszerre akarát és erők összessége, mindenekfelett pedig boldogsággal teli lét. Az isteni nem csak mindenütt jelen van, hanem egyaránt magába foglalja az anyagot és a szellemet. Bár állítása szerint rendszere a védantában gyökerezik, filozófiájába beleszötte az evolúció elméletét. Az ember jelenlegi fejlettségi szintjére fokozatos evolúciós növekedés útján jutott, amely még nem ért véget. Az ember tudatossága fokozódik, amíg el nem éri a teljes és tökéletes tudatosságot, nem csak egyéni, hanem közösségi és társadalmi életben is. Minden dolog szívében egy tudatos erő munkálkodik, amely egyre magasabb létformákká fejlődik, sőt maga az isteni is fejlődésen megy keresztül. A tudatosság növekedése valójában az élet legvégső titka és a földi evolúció legfőbb kulcsa.

Az anyagnak a szellemi felé irányuló emelkedése megfelel a szellemi alászállásának az anyagiba. A felemelkedés és alászállás közötti kapcsolat az, ahol a tudat és a Szupertudat találkozik; e kettő között fátyol húzódik. A máyá e fátylának átszakítása szükséges előfeltétele az „Isteni Élet” megjelenésének az emberi létben. A fizikai evolúció az emberiséget az alacsonyabb létformákból eljutatta jelenlegi fejlettségi szintjére, de az ember az evolúció még magasabb fokozatai felé halad. A következő lépcsőfokon „gnosztikus lényé” válik. Ez isteni sorsunk. „A gnosztikus lény legbelső létében egyedül lesz Istennel, eggyé válik az Örökkévalóval, beleveti magát a végtelenség mélységeibe, és közösségben lesz annak magasságával és titkának ragyogó fényű mélységeivel.” Aurobindo végső soron egy új emberiség kialakulását jósolta, amely meghaladja az emberi evolúció jelenlegi szintjét. „Először néhányan eljutnak a gnosztikus lény szintjére....Majd számuk fokozatosan gyarapszik, és gnosztikus szövetségekből álló kis szigetek alakulnak. Ezekből a gnosztikus közösségekből egy Tudatos Erő fog kisugározni, amely olyan hatalmas befolyást gyakorol az emberiség többi részére, hogy az ember végre beléphet abba a sorba, amely az örökkévalóság óta vár rá.” Az pedig az Isteni Élet. (Gurus, Swamis, and Avataras, Marvin Henry Harper)

Aurobindo egyértelműen egy új evolucionalista vallás kialakításán munkálkodott. Saját szavaival mondta, „Minden vallás számos lelket juttatott üdvösségre, de egyik sem volt még képes az emberiség spiritualizálására. Ehhez nem vallásos hitre és szertartásokra van szükség, hanem az önkifejezésre irányuló folyamatos, mindenre kiterjedő erőfeszítésre” .

Tisztelője és követője, Dr. Shiv Das így fogalmaz: „Küldetésének célja az volt, hogy bevezessen minket egy új spirituális korba, amely az emberi evolúció spiráljának következő, magasabb szintje. Ez egyúttal az emberiség

elkerülhetetlen sorsa és jövője. Srí Aurobindo a New Age, az új kor hívó harsonáját szólaltatta meg." Ezt „egyéni és kollektív szinten” egyaránt el kell érni, illetve meg kell valósítani „egy hármass transzformáció útján, vagyis a pszichikus transzformáció, a spirituális transzformáció és a szupramentális transzformáció révén”. Ennek végeredménye egy új spirituális vallás létrejötte, amely az „emberiség reménye” ; egy olyan vallás, amely különbözik „a jelenleg uralkodó vallásoktól, melyek az intellektuális meggyőződésen, dogmákon, külsődleges ceremóniákon és szertartásokon alapulnak – ezeket mind el kell majd vetni az Új Világrendben.” (The Vedic Path, LIII. Évf., 1990. június). Ezen agyszülemények némelyikét az Anya magyarázza meg. „Srí Aurobindo a Legfelső emanációja, aki azért jött a Földre, hogy bejelentsen egy új faj és az új világ, a Szupramentális világának megjelenését....Az ember a tegnapi teremtménye. Srí Aurobindo azért jött, hogy meghirdesse a holnap teremtését: a szupramentális lény eljövételét....Srí Aurobindo maga a megvalósulóban lévő jövő....Tanításai egy jobb holnap felé vezetnek bennünket. Srí Aurobindo jogája különleges, az egész földre kiható átalakulás...”

Aurobindo bár teljes visszavonultságban élt, megőrizte élénk érdeklődését a világ iránt. Nyíltan marxistának vallotta magát. Igen sok külföldi újságot és folyóiratot járatott. Később rádiót is beszerezett, és minden nap otthonában órákig hallgatta a híreket. Ezt mind „munkája” részének tekintette, amely arra irányult, hogy spirituális erővel befolyásolja a világ dolgainak alakulását. Így a második világháború során egyenesen azt állította, hogy ő akadályozta meg Hitlert Anglia inváziójában Dunkirk elestét követően, utána pedig ő segítette Nagy-Britanniát győzelemre Churchillen keresztül, akinek nagy tisztelője volt, és akit „eszközének” tekintett. Saját szavait idézve: „erőm nagy részét arra használom, hogy elősegítsem a háború megfelelő alakulását és az emberi világ megváltozását”. Ez az erő követői szerint még mindig hathatósan működik a világban.

Aurobindo vágyalmának a világ egyesítéséről szintén megvolt a szekuláris megfelelője. Ismét közvetlenül őt idézve: "Az emberi faj politikai és adminisztrációs eszközökkel történő egyesítése végül egy egységes világállam létrehozásával és megszervezésével jár, amely összefogja az emberiség újonnan létrejövő, de még laza, természetes organikus egységét....E cél megvalósítása két különböző lehetőség, és ennél fogva két elképzelés adódik: a centralizáció és uniformitás elvére alapuló világállam, amely mechanikus és formális egységet jelent, vagy pedig a szabadság és sokszínűség elvére alapozott világszövetség, amely szabad és intelligens egység."

Érdekes módon halála után testét nem hamvasztották le. Egy márványsírban helyezték örök nyugalomba Pondicherryben, asrámjában. Az Anya szerint amikor megkérdezte őt, hogy támassza fel önmagát, azt felelte: „szándékosan hagytam el e testet. Nem veszem vissza. Viszont újra megjelenek majd a legfelső természetfölötti testben, amely természetfölötti módon jött létre.” A márványsír az egyetlen kultikus hely az asrámjában – mármint ha egy virág emlékműre helyezését vagy pár perces rövid ott térdelést kultikus cselekedetnek nevezhetünk. Különben az emberek csak a futballpályán gyűlnek össze

csütörtökön és vasárnap esténként negyedórás csendes meditációra. Sőt, egyetlen csoportnak sem engedik meg, hogy kultikus helyet alakítsanak ki vagy vallásos szertartásokat végezzenek. A vallás „magánügy”, ezért senkire sem lehet előírt formákat rákényszeríteni. Úgy mondják, ez áll összhangban Aurobindo egyetemes szellemével.

Nos, ezeknek az Aurobindo elképzelésein alapuló gnosztikus közösségnek az elterjedését jelentős mértékben támogatta több szervezet, köztük az ENSZ is. A Roger Anger francia építőművésznak nyújtott anyagi támogatás az első ilyen város, Auroville megépítését szolgálta. Ez „az egész bolygó mintavárosa”, ahol az utópista és szektáriánus Egy Világ Testvérisége – amelynek célja „az emberiség szolgálata” – növekedésnek és virágzásnak indulhat. Az itt kidolgozott elképzeléseket átvette és hasznosította az USA Egészségügyi, Oktatási és Jóléti minisztériuma (HEW), az USA Országos Oktatási Szövetségének Pedagógiai Kutatóintézete (National Training Labs), valamint számos más amerikai és nemzetközi szervezet (Ed Dieckman: Beyond Jonestown).

Van egy másik érdekes kapcsolódás Aurobindo és a New Age – mozgalmak között. Michael Murphy, az Esalen alapítója, Aurobindotól illetve az Anyától nyerte inspirációját, amikor 1948 és 1949 között Pondicherryben, az asramában élt. Az Esalen Institute az úgynevezett „sensitivity training” (fogékonyságot növelő képzés) egyik szülőatyja; ez a nondirektív csoportterápia normál emberekre való alkalmazása az emberi potenciál kiterjesztése céljából. Az Esalen Institute által kínált egyik tanfolyam „A Tudat Evolúciója” nevet viseli; ennek keretében azt sugallják, hogy az „az emberi tudatnak a civilizáció kialakulásához mérhető horderejű átalakulása zajlik”. Az intézet által támogatott és gyakorolt módszerek között megtalálható a zeneterápia, az LSD-vel való kísérletezés, a holografikus légzési technikák, jóga és mantrák alkalmazása, valamint az intenzív sportolás; mindezek célja a tudat módosítása az egyetemes tudatosság eléréséhez, illetve Aurobindo kifejezését használva, a kapcsolathoz a kifejlődőben lévő Szupertudattal. Emellett az Esalen Institute a kezdetektől fogva támogatta Jenny O'Connor nevű saját házi „spirituális szócsövét”, aki rendszeres üzeneteket kapott egy kilenc nem emberi lényből álló csoporttól, akik állítólag a Szíriusz csillagnál élnek. Ezek az „irányító szellemek” – később kitérek az irányító szellemek témájára – voltak Murphy és aurobindiánus társulatának legfelső gurujai.

Nos, sokan nem tudják, hogy ezek a csoportok fő módszerként lényegében az agymosást és az elme hallucinációkeltésre irányuló befolyásolását alkalmazzák. Az emberek egy csoportja leül a földre és átöleli egymást, elmondva egymásnak legmélyebb érzéseit és élményeit. Egy zárt rendszer falai között, családjaiktól elválasztva, gyakran napokig vannak így együtt, és azokat, akik nem fogadják el a csoportra kiszabott normákat – amelyek általában a legkisebb közös nevezőn alapulnak, s egy „facilitátor” határozza meg őket segédjével, akinek a szerepe a csoport többi tagja előtt ismeretlen – kiközösítik és megfélemlítik, egészen addig, amíg be nem adják a derekukat. Szoros értelemben az agymosás módszereit olyan csoportokban dolgozták ki, amelyek külső irányítás alatt állnak, például börtönökben. Az újdonság az, hogy most az amerikaiak milliói tolakszanak, hogy

önként átéljenek ilyen dolgokat. Est, Forum, Silva-féle agykontroll, szcientológia, Synenon - az elnevezések száma légiónyi. Nagyvállalatok erősködnek, hogy vezetőik végezzenek ilyen tanfolyamokat. Érdekes módon e módszer alapjait Pavlov dolgozta ki Lenin felkérésére, és első sikeres alkalmazásukra Sztálin kirakatpereiben került sor. Amikor Lenin elolvasta Pavlov beszámolóját kutatási eredményeiről e téren, ezt mondta neki: „megmentetted a forradalmat”.

Mindennek egyik érdekes oldalhajtása Bede Griffiths atya, egy bencés szerzetes, aki Auroville mellett élt Dél-Indiában. A hindu sádhuk módján élt, és állítólag sikerült ötvöznie a keleti és a katolikus miszticizmust. Guruja és inspirációjának forrása Aurobindo volt. A *New Vision of Reality* című könyvében arról értesít, hogy „a világ egy új kor és egy új kultúra beköszönte előtt áll”. A könyv fűlszövege szerint ő „a New Age szószólója, aki keresztény-hindu asramájából emeli föl szavát az új kor mellett....Könyvében lefekteti radikális vízióját egy új társadalomról és egy új, egyetemes vallásról, amelyben a kereszténység alapvető értékei megőrződnek és élő kapcsolatban állnak a világ más vallási tradícióival.” Itt megint látjuk a forradalmi és marxista gondolat Indiába exportálását, annak egy állítólagos svami általi elfogadását, majd a Nyugatra visszajuttatását és elterjesztését Murphy és az Esalen Institute által, illetve a katolikus egyházban Griffiths atya révén.

III.

Osho és Gurdjieff kritikája.

Az utolsó csoport, amelyről szólnunk kell, Bhagavan Rajneesh és követői. Rajnes Chandra Mohan 1923-ban született dzsaina családban Észak-Indiában. Úgy mondják, hét éves korában érte el a sámádhit vagy megvilágosodást. Ezután családját és barátai körét mentális laboratóriumként kezdte kezelni, gondosan kitervelt és szadista tréfákkal kísérletezve rajtuk. Ugyanakkor szeretett olvasgatni, különösen az orosz klasszikusok regényeit. És valószínűleg ebben az időszakban élte át először a lelki nyugtalanságot és a belső ellentmondások zűrzavarát. A szocializmus híve lett, de aztán csalódott benne. Támadta Gandhit, mégis mélyen megsiratta halálát. Számos vallás szentiratait tanulmányozta, de kigúnyolta a vallásosságot. Ezoterikus könyveket olvasott, varázslással, jógával és önhipnózissal foglalkozott, és megtanult másokat is hipnotizálni.

Tizenkilenc éves korában Dzsabalpurba ment főiskolára, ahol szokása volt a fák lombjai közt ülve meditálni, és egyszer arról számolt be, hogy teste lezuhant a földre, de „tudata” a levegőben maradt, és egy csillogó ezüstfonál kötötte össze köldökével. Szülei elmebetegnek tartották, és egyik orvostól a másigig cipelték, hogy megpróbáljanak segíteni rajta. Szó volt kórházi és gyógyszeres kezeléstről, de semmi sem történt. Azután 1953-ban, 21 éves korában azt állította, elérte a teljes megvilágosodást. Ennek ellenére kívülről nem változott meg, és folytatta tanulmányait, 1955-ben BA fokozatot szerzett filozófiából Dzsabalpurban, 1957-ben pedig Masters fokozattal végzett a Saugari Egyetemen. Hindu vonatkozásban

jóformán elképzeltetlen, hogy valaki, aki elérte a teljes megvilágosodást, folytassa a profán filozófia tanulmányozását egy főiskolán.

Hallgatótársai elmondása szerint „aranszása” volt, és kiváló angolsággal fejezte ki magát. Addigra már mélyen belemerült Gurdjieff és társa, Peter Ouspensky munkásságának tanulmányozásába. Lassan kezdett tanítványokat gyűjteni maga köré, először a középosztály köreiből, ám ezeket később faképnél hagyta, és kizárólag gazdagokkal kezdett törődni.

1960 körül indiai előadókörútba kezdett, miközben megtartotta egyetemi tanári állását. Teljesen elutasította a dzsainizmust, mazochisztikusnak bélyegezve azt, és nemsokára széles frontú támadást indított minden ortodoxia ellen. Állítása szerint mára India összes ősi vallása halott, a papok képmutatók, szertartásaik pedig üres formaságok. Számos indiait botránkoztatott meg a vallással kapcsolatos nézetei, másokat pedig a nők és sportautók iránti heves vonzalma.

1966 körül „teljes munkaidős guruvá” vált. Érdeemes megjegyezni, hogy magának Rajneeshnek nem volt guruja. Sőt azt sem ismerte el, amivel Gurdjieffnek és Ouspenskynek tartozott. Azt állította, ő tanításai egyetlen forrása és e téren az egyetlen tekintély. Valójában új, vallástalan vallást alkotott. Bombaybe költözött, és nyugati tanítványokat kezdett fogadni, saját találmányú beavatásban részesítve őket gyakran már az első alkalommal: hüvelykujját a homlokukra nyomta, és kinyilvánította, hogy felnyílt a harmadik szemük. Tanítványai természetesen okkersárga köntöst öltöttek magukra. Ezután Púna városába költözött, és ott asramát alapított, ahol kirívó fényűzésben élt. Az asráma kapujára ez a felirat került: „hagyd kívül a cipődet és az elmédet.”

Egy új meditációs módszert hirdetett, amelyet „dinamikus meditációnak” nevezett. A meditáció mindaddig működik, amíg az emberek ki nem oldják a testükben, elméjükben és érzelmeikben lévő „negatív csomókat”. Élénkségre és katarzusra van szükség. Így a meditációt

a nyugati pszichológiából és humán potenciál mozgalmaktól kölcsönzött expresszív eszközökkel egészítette ki. A Wilhelm Reich és tanítványai munkásságából merített bioenergetika-gyakorlatokat – „ősi sikoly”, sírás, a szemek forgatása és rángatózás – váltogatták indiai mantrák ismételtetése közben. Több tucatnyi „meditációt” dolgozott ki a különböző lelki alkatokhoz és alkalmakhoz. Aktív technikákat reggelre, nyugodtabbakat estére; meditációkat tükrökkel és párnákkal, sőt csecsemőknek való cumikkal; a házon belül és a szabadban, autóban és repülőkön gyakorolható meditációkat, stb.. A meditáció dinamikus formája keretében arra bátorították a tanulókat, hogy ruháiktól megszabadulva mindenféle praktikákat űzzenek, gyakorta teljes sötétben. És ami a legfontosabb, a szexuális erkölcs terén ki kellett küszöbölni a gátlásokat, így a csoportsex nemcsak elfogadhatóvá, hanem kötelező normává vált. Az egyik meditációs központot így írták le: „áldott és édes, „folyamatos orgia, amely hídként szolgál a kollektív tudattalanhoz, és menekvést kínál minden zavaró gondolattól”. Egyesek számára ez a pszichológiai és fizikális konfrontáció pokla, míg másoknak az erőlködésmentes együttműködés mennyországa volt. Rajneesh-t pedig sok mindennek elmondták: szentnek, démonnak, kéjencnek,

önmegtagadónak, intellektuális óriásnak és szent őrültnek. A helyi kórházak gyakori fizikai sérülésekről számoltak be követői körében, akik közül néhányan egyértelműen pszichotikussá váltak.

Közelebbről megvizsgálva Rajneesh-t, kénytelenek vagyunk Gurdjieff másodkiadásának tekinteni. Gurdjieff szintén új vallással állt elő, amit Negyedik Ösvénynek nevezett. Úgy is nevezték, hogy „a régimódi szentek Salvador Dalija”. Valaki ezt mondta róla: „Nézzük csak a Belzebub meséi című művét – a bevezető figyelmes elolvasása világossá teszi a józan ítéletűek számára, hogy Gurdjieff mindeközben nevetve dörzsölte a markát. Igazi bölcs.” Rajneesh az emberek ilyen manipulálását úgy nevezte, hogy „a Munka” – ami Gurdjieff egyik alapkifejezése. Megint azt a tipikus helyzetet látjuk, amikor valamilyen nyugati elmeszüleményt Indiába exportálnak, majd okkersárga köntösben a Nyugatra visszacsempézik.

Rajneesh és követői jól ismertek praktikáikról Oregonban. Ezek végül is az Egyesült Államokból való kiutasításához vezettek és hatvan-hetven Rolls Royce-ának elárverezéséhez. Nem sokkal Indiába való visszatoloncolása után egy koszorúér-trombózis miatti szívrohamban elhalálozott.

V.

A humanisztikus pszichológia (Maslow, Fromm, Rogers, stb..) és a transzperszonális pszichológia kritikája.

A fenti három vizsgált eset nagyon jó bevezető a mostanra már „New Age - vallásként” emlegetett jelenség tanulmányozásához. Habár itt csak három példát vettünk – és könnyű lenne akár több tucatnyit felsorolni –, máris felismerhető néhány tipikus vonásuk. A hinduizmus e hamisítványai valós keresletet céloznak meg és elégítenek ki az eszmék nyugati szabadpiacán.

Ha megvizsgáljuk a Nyugat intellektuális hanyatlását, elkerülhetetlenül felismerünk tendenciákat. Nincs időnk ezek részletes taglalására. Elég, ha Wolfgang Smith *Cosmos and Consciousness*, Weaver *Ideas have Consequences* és René Guénon *A mennyiség uralma és az idők jelei* című művére hivatkoznunk, amelyek adekvátabb módon fejtik ki a folyamatot. Lényegét azonban úgy foglalhatjuk össze, mint a nominalista gondolkozásmód egyre növekvő elfogadását és ebből eredő materialisztikus és mechanisztikus szemlélet erjedését, amely az evolúció elméletében, a szocializmusban és az ateizmusban köszön vissza.

És itt lép színre Freud. Darwin követőjeként abban hitt, hogy a világ véletlenszerű eseményeken alapul, de folyamatos evolúción megy át, és hogy az emberek lényegében állati lények, akiket a társadalmi normákkal állandóan ütköző ösztönök hajtanak. Az Istenben való hit számára neurózis volt, illúzió, amelyre a gyengéknek van szükségük. Ebben egyenesen odáig ment, hogy

kijelentette: „abban a pillanatban, ahogy valaki az élet értelmét kezdi keresni, már nem tekinthető egészségesnek”. Freud sommás megállapítása felületessége ellenére is megfelel a célnak. Sokan viszont, akiket nem elégített ki a realitásnak e személete, kitartottak a mellett, hogy az élet több a tudattalan késztetéseknél. Hamarosan hangot is adtak eltérő véleményüknek. Jung, aki megkérdőjelezte minden emberi viselkedés szexuális impulzusokra való redukálását, a viselkedést inkább az evolúció útján fejlődő kollektív tudattalan összefüggésébe helyezte; ezt az elképzelést saját bevallása szerint Philemon nevű irányító szellemétől vette. Nézete szerint a vallásos eszmék elfogadhatók, ám e kollektív tudattalanban gyökereznek. Az archetípusok nem fenn lakoznak Istenben, hanem lenn az evolúciós emlékek eme emésztőgödrében. Wilhelm Reich hasonlóképpen letért a freudi pályáról, kialakítva azt az elképzelését, hogy a személyiségfejlődés gátjai rögzülnek a test izommintázataiban. Feloldva a páciens megérintésének freudi tilalmát, kifejlesztett egyfajta masszázsterápiát a világegyetemet átható „orgonenergia” szabadon bocsátására. A lényegében panteista Reich orgonakkumulátorokat is tervezett e titokzatos kozmikus energia összegyűjtésére és koncentrálására. A freudi hagyatékából elhajló másik személy Viktor Frankl volt, aki a koncentrációs táborban szerzett tapasztalatait követően kiállt „az értelem akarásának” elve mellett. Nem tudta elfogadni azt az elképzelést, hogy egy vallásos mártír csupán szublimált szexuális késztetése miatt hal meg. Egy másik hasonló alak Skinner, aki az embereket magas fokon programozott állatoknak tekintette, és elutasította annak gondolatát, hogy az ember felelősséggel bír vagy képes az önálló cselekvésre.

Gyakorlati szemszögből azok, akik tudják, hogy az élet több a tudattalan késztetéseknél vagy genetikailag programozott reakcióknál, ezen személyek egyikét sem vehetik komolyan. Ebből az alapvetően materialisztikus háttérből válnak ki Abraham Maslow eszméi. Személy szerint ateista volt, de ennek ellenére az állatok szintje fölé helyzet az emberiséget, kijelentve, hogy az ember képes önmaga meghaladására és a személyes kibontakozásra. Bevezette azt az elképzelést, hogy minden személyben van egy „önmegvalósító” erő, amely érvényesülni próbál. A legjobb, ha ezt hozzuk ki magunkból, hagyva, hogy vezesse életünket. Aki ezt teszi, megtapasztalja a lények számára fontos közös értékeket, mint amilyen a teljesség, tökéletesség, szépség, jóság, igazság és önállóság, sőt ezek néha olyan szinten is megtapasztalhatók, amit Maslow „csúcsmélynék” nevez. Azt is mondta, „a transzcendencia annyit jelent, mint az istenivé vagy Istenhez hasonlatossá válni, túllépve a pusztán emberin”. Ennek az istenivé válásnak azonban semmi köze nincs a természetfelettihez vagy az emberen kívüli tényezőkhöz. Ez „antropológiai transzcendencia”, amit „metahumán” vagy „B-humán” létnek nevezett – és az egész folyamat szerves része az ember mint olyan létének. Meggyőződése volt, hogy az emberiség szép új jövő elé néz tudatossága fokozódásának eredményeként.

Maslow – aki, mint már rá mutattam, az Esalen Institute-hoz kapcsolódott – megnyitotta az ajtót további olyan pszichológusok serege előtt, mint Fromm, Rollo May és Carl Rogers, akik elképzeléseit továbbfejlesztve kialakították azt, amit „az Én humanisztikus pszichológiájának” nevezhetnénk, és ami a New Age mozgalmának alapját képezi. Rogers például azt állította, hogy „Isten az ember

saját hatalmának és képességeinek szimbóluma, annak, amit életében megvalósítani próbál – nem pedig egy embert uraló erő jelképe.” Sőt, odáig ment, hogy kijelentette, Ádám bukása volt az első szabad tett – „az isten parancsának való engedetlenség valójában a kényszertől való megszabadulásunkat és az értelem kezdetét jelentette!”. Számára az önmegvalósítás az erény, nem az engedelmesség. Nos, „ez az önmegvalósítás az 'Egyet'-et involválja, mert a vallásos tapasztalás a mindennel való egység megtapasztalása, ami az ember világhoz való – gondolat és szeretet által megragadott – kapcsolódásán alapul.” Mindez a „humán potenciál mozgalomhoz” vezetett, amelyet Alvin Tofflet így jellemez: „a pszichoanalízis, a keleti vallások, a szexuális kísérletezés, a csoportjátékok és a régimódi újjászületési mozgalmak elemeinek tarka egyvelege.” Mostanában a „transzperszonális pszichológia” vagy „a negyedik erő pszichológiája” kifejezés kerül előtérbe. Ezt olyan felszínretörő erőként jellemzik, amely azokat a „végső emberi képességeket” célozza meg, amelyeket nem foglal magába sem a behaviorizmus (első erő), sem a pszichoanalízis (második erő), sem a humanisztikus pszichológia (harmadik erő), New Age-szövegünk definíciója szerint a „transzperszonális” kifejezés „a lét vagy tudat azon dimenzióit jelöli, amelyben az egyének egy közös identitás részesei; azokat a dimenziókat, ahol mind egyek vagyunk.” Az önmegvalósítást most már önmagában való célnak tekintik, függetlenül másokra gyakorolt hatásaitól. Ahogy magunkban fölfedezzük az Egyet, tetteink révén a lehető leghathatósabb módon kiárasztjuk potenciálját. Hogy mi ez a mód, azt az önvaló tudja a legjobban. Mivel a személyes tapasztalás egyenlő a realitással, az ember megváltoztatja a realitást azzal, hogy az önvalóra koncentrál. Saját tapasztalásom teljes tudatossá tételéhez maradéktalanul el kell fogadnom az adott tapasztalást úgy, ahogy van. Bármilyen önmagam vagy mások általi követelmény, hogy például másmilyen legyek, mint amilyen vagyok, gyengíti a kapcsolatomat azzal, amit valójában megtapasztalok. Ez természetesen tiszta szubjektivizmus vagy filozófiai szolipszizmus. Egyszerűbben fogalmazva pedig nárcizmus. (Mindez természetesen csupán az egzisztencia és perszonalista filozófia alkalmazása a szociológiára és a pszichológiára.)

Eme ellenvallás egy másik összetevője nyíltan sátáni. Aliester Crowley a pszichikus világgal folytatott korai kísérletei során ellátogatott Egyiptomba. Kairóban történt, hogy feleségét transzba ejtette, aki ekkor tájékoztatta őt, hogy a szellemek „várnak rád”. Crowley ennek nyomán napokig mágikus invokációkat ismételt, és ez vezette el az „Aiwass” nevű lényel való kapcsolatához, aki megparancsolta neki, hogy jegyezze le A Törvény Könyve című pszeudoezoterikus írást. Ebben a szövegben Aiwass egy „új vallásról” beszél, amit a maradéktalan önkiteljesítés, valamint az egyéni akarat és vágyak szabadon engedése különböztet meg. Crowley Új Aionjának nagy „parancsolata”, ahogy azt Aiwass lediktálta, a sátáni kultuszok jelmondatává vált. „Tégy, amit akarsz, ez legyen a Törvény teljessége”.

A New Age vallása

Hogyan határozhatjuk meg a New Age vallását? Melyek az alapgondolatai? Itt ügyelnünk kell, mert számos általuk használt kifejezést a tradicionális vallástól kölcsönöztek, különösen a misztikusabb vagy spirituálisabb szerzőktől. Megint a „kettős beszéd” problémájába ütközünk, amikor a régi szavaknak némelyek új jelentést adnak.

Az első alapgondolat a panteizmus. Minden - növények, az állatok, a kövek - isten. A panteizmus tévedése az, hogy Isten immanenciáját hirdeti - hiszen Ő nyilvánvalóan minden dologban benne rejlik -, miközben tagadja transzcendenciáját. Ha az immanencia nélküli transzcendencia elvág minket az istenitől, akkor a transzcendencia nélküli immanencia viszont az istenit vágja el tőlünk. A transzcendens és az immanens együtt jár: a „Princípium és manifesztáció”, atmá és máyá dualitása következtében. Míg a legfőbb Princípium önmagában se nem transzcendens, se nem immanens, hanem „az, ami”, a manifesztáció síkjáról nézve transzcendens Teremtőnek kell lennie, a létrejövő teremtésnek pedig immanenciára van szüksége ahhoz, hogy egyáltalán létezzen. És mindkettő egyesül a teofániában, a Logos-ban, az emberistenben. Emberi szemszögünkből azt mondhatjuk, hogy a transzcendencia megsemmisíti a manifesztációt, míg az immanencia megnemesíti azt. A vallási szóhasználattal összhangban egyrészt a transzcendencia „bűnössé” és „rabszolgává” redukálja az embert, másrészt az immanenciának köszönhetően ugyanakkor „isten gyermeke” és földi „örököse”. Ez a kettő úgymond találkozik az emberistenben: mert egyrészt „Senki sem jó, csak egy, az Isten”, de másrészt „Aki engem látott, látta az Atyát”. Ez pedig visszavezet az ima kérdéséhez. A New Age hívei nem imádkoznak, mert az ember nem imádkozhat önmagához, csak egy transzcendens Istenhez. Még Sankaracarya is, aki mindenki közül a „legabszolútabb” advaitin, himnuszokat ír Isten dicséretére.

E fundamentális tévedésre alapozva New Age-követők kénytelen kijelenteni, hogy az ember mint olyan, Isten. Bárki, aki tagadja Isten transzcendenciáját, saját istenségét állítja. Ahogy Karl Marx megfogalmazta: „Isten tagadása az ember igenlése.” Ez különböző formákat ölt, amelyek közül az egyik legklasszikusabb az a kijelentés, hogy az ember önmaga az igazság forrása, és ebből ered önnön méltósága. Egy másik verziója pedig az, hogy az ember - mint olyan - mindenkor Istennel egyesült és ezért üdvözült - bármit jelentsen is az üdvösség ebben az értelemben. Swámi Muktananda, aki nagy befolyással volt Werner Erhardt-ra, az Est alapítójára (amelyet most Forumnak neveznek), nem panteista poénnak szánta következő felszólítását: „Borulj térdre önmagad előtt. Tiszteld és imádd saját lényedet. Isten benned lakik mint Tennmagadban.”

Amikor a keleti vallások feljogosítanak olyan mantra alkalmazására, mint az aham Brahma, vagyis „én vagyok Brahman”, ezzel nem annak az ígéretnek a realitását hirdetik, amit a Kígyó tett Évának: „és olyanok lesztek, mint az Isten”. Hanem inkább azt szolgálják, hogy az arra kvalifikált egyénbe véssék a transzcendens Isten őbenne való immanenciájának felismerését. Ahogy szent Pál mondotta, „élek én, de már nem én, hanem Krisztus énbennem”. Amikor a modern pszichológia zűrzavarába merült nyugatiak ilyen formulát használnak,

összetévesztik az alacsonyabb ént vagy egót Platón immanens daimón-jával. A végeredmény pedig pontosan a Sátán ígéretének elfogadása lesz. Ahogy George Leonard, az Esalen munkatársa mondja: „olyanok vagyunk, mint isten, mindenhatók és mindentudók.” A tévedés itt egyértelműen a kétféle én – vagy katolikus terminológiával élve a személyiség és az egyéniség – konfúziója. Az ember személy, mert nem csak testtel és nem csak vegetatív és animális lélekkel bír, hanem különösen mert spirituális és halhatatlan lélekkel rendelkezik. Az ember személyiségének fejlesztése ezeknek a speciális attribútumoknak a hasznosítása, amelyek lehetővé teszik, hogy isten életének részesei legyünk. Az ember egyéniségének fejlesztése viszont, amiről New Age összefüggésben van szó, önző léthez és életmódhoz vezet, amelyben az ember saját szenvedélyeinek rabjává lesz, és arra törekszik, hogy magát helyezze mindenek középpontjába.

A New Age másik tévedése a „minden Egy” metafizikai állításának félreértése; ez a tanítás tükröződik az Egyház imájában, hogy „minden egygé legyen Krisztusban”. Egyúttal hamis panteisztikus premisszákból is következik. Természetesen a Princípiumban Egység van, de a manifesztációban mindig jelen van a multiplicitás. Ahogy a Tao-te-ching mondja:

Az út szülte az egyet,

Az egy a kettőt,

A kettő a hármat,

A három valamennyi létezőt.

Az isteni egységhez vagy transzcendenciához vagyunk kötve az isteni immanencia okán, de ezt az immanenciát „realizálnunk” kell, mielőtt azt állíthatnánk, hogy elértük a misztikusok által „legfőbb azonosságnak” nevezett szintet. A New Age köreire jellemző másik konfúzió az apophatikus teológia azon állításával kapcsolatos, hogy isten minden ellentétet meghalad. Úgy érvelnek, hogy Isten Önmagában túl van jón és rosszon. A New Age hívei úgy hiszik, a kozmikus egység – ami megint a szupertudat vagy „isteni tudat”, nem pedig Isten transzcendens egysége – azáltal áll helyre, hogy már ebben az életben meghaladjuk a jót és a rosszat. Bár Isten in principio lehet, hogy minden ellentétet meghalad, ők azt állítják, hogy a jó és a gonosz még ebben a megnyilvánult világban is egy és ugyanaz – a gonosz csupán „az Erő sötét oldala”, ahogy a népszerű film lefesti. Ha elfogadjuk a szintek illetően összemosását, az összes erkölcsi korlát értelmét veszti. Ekkor nem lehet szó arról, hogy valaki vagy valami jó vagy rossz lenne. Ha ehhez hozzájön az az elképzelés, hogy istenek vagyunk, hogy mi vagyunk az igazság forrása, és hogy mi teremtjük saját valóságunkat, akkor ebből az következik, hogy tényleg bármit megtehetünk és bármik lehetünk, amit és amik csak akarunk.

Nem kell külön hangsúlyoznunk, ha mindenki Isten, ha mindenki maga dönti el, hogy mi igaz és mi hamis, akkor mindenki „vallása” érvényes. Egyébként a New Age hívei ezt felismerve ténylegesen hisznek egy szupervallásban, amely az

összes vallás tanításait magába fogadja. Ennek a szupervallásnak nincsenek rögzített dogmái – hogyan is lehetnének, tekintve, hogy mindenki önmaga számára a hiteles forrása az igazságnak és a valóságnak. A New Age hívei így tehát egyértelműen elleneznek minden lefektetett dogmát vagy objektív módon kinyilvánított igazságot. Mindnyájan az öku-mánia hívei.

A reinkarnációba vetett hit is jellemző a New Age-re – itt a reinkarnáció az ego vagy az alacsonyabb én újjászületése egy másik testben, akár emberiben, akár ember alattiban. Az elképzelés lényege az, hogy ha az ember elmulasztja tökéletesíteni egóját vagy alacsonyabb énjét ebben az életben, újabb esélyt kaphat. Sőt, ez a második vagy akár hétszázadik esély része annak az evolúciós folyamatnak, amelynek minden egyén állítólag végighalad – nem Isten vagy a végső valóság realizálásáig, hanem az „Eggyel” vagy a „Szupertudattal” való egybeolvadásáig valamilyen Theillard – féle „ómega-ponton”. Azonban elfelejtkeznek arról, hogy a reinkarnáció mint olyan nem a hinduizmus tanítása, hanem inkább a teozófiáé, és ha a reinkarnáció valóban megtörténhetne, akkor az a hinduizmus szempontjából kudarcnak minősülne. A hinduizmus nézőpontja szerint az élet célja nem újjászületni és újabb esélyt kapni a szenvedélyek kielégítésére, hanem inkább megszabadulni a létesülés folyamatának egészéből.

Az összes New Age követőre jellemző és rendkívül veszélyes vonás, hogy hajlamosak játszani a tudatállapotokkal és azok módosításával. Ha minden Egy, és minden Isten, és mi vagyunk Isten, akkor miért nincs erről a tényről tudomásunk? A válasz: ennek oka tudatlanságunk és evolúciós visszamaradottságunk. Ahelyett, hogy a tudatlanságot az ember bűnös és elbukott állapota tükröződésének tekintené, a New Age követője kijelenti, a tudatlanság annak a tudati hozzáállásnak az eredménye, amelyet a nyugati kultúra ráerőszakolt. Bizonyos szintig igaza is van, mert gondolkozását erősen meghatározza az a materialisztikus és a pszichológiát alapvető tekintélyként elismerő környezet, amelyben felnevelkedett. De hamarosan tévútra jut, amikor azt állítja, hogy ez a hamis tudat vagy tudatosság megváltoztatható – és meg is változtatandó – tudatállapotunk módosításával és azáltal, hogy érzékelésünket kábítószerekkel, zenével, légzéstechnikákkal, jógával, sporttal, tánccal, értelmetlen mantrák ismételtetésével és az önhipnózis egyéb formáival kitégítjük. Megint csak a szavak jelentésének összemosását tapasztaljuk, vagy inkább azt, hogy legitim misztikus kifejezéseket új értelemben használnak. Az ima és a spirituális élet nyilvánvalóan létrehozhat egy módosult tudatállapotot, ahogy a zene is, mint például a gregorián ének, amely könnyeket csal a szembe és a legjegesebb szíveket is felolvasztja. A táncot, a zenét, a jógaszerű gyakorlatokat és a pár szavas fohászok ismételtetését minden tradicionális vallás alkalmazza. De a New Age hívei nem értik meg, hogy akik megengedik tudatállapotuk módosítását egy érvényes vallási kultúrán belül, azok az illető vallás nyújtotta védelem alatt teszik. A beavatás szentségei és mindaz, amit szakarumentumoknak hívnak – a szenteltvíz, a kereszt jele és mindenekfelett a spirituális útmutatás és a doktrína szilárd ismerete – megvédi az egyént mind az önámítástól, mind a bukott angyalok – vagy ahogy rendszerint nevezik, démonok – lehetséges inváziójától. A New Age követői, akik az ilyen technikákat e védelem

és imádságos élet nélkül próbálgatják, csak az alvilág előtt tudják magukat megnyitni.

A módosult tudatállapotok állítólag kapcsolatba hoznak egy magasabb tudatállapottal, az Aurobindo-féle Szupertudattal. Erre való tekintettel célszerű gyanakodva fogadni az olyan kifejezéseket, mint Krisna-tudat, Krisztus-tudat vagy az, amit „ kozmikus tudatnak” neveznek. Az isteni nevek ilyen állapotokhoz kapcsolása hamis legitimációt hajlamos kölcsönözni ez utóbbinak. De a valóságban természetesen minden azon múlik, hogy mit értünk e kifejezéseken. Mint René Guénon rámutatott, e kozmikus tudat vagy „ Minden Mindenség”, amelyben némelyek olyannyira el kívánják veszejteni magukat, nem lehet más, mint a szubtilis világ legalsó régióinak diffúz pszichizmusa, amely nem áll távol a Jung által feltételezett „kollektív tudattalan” sötét alvilági labirintusától. A New Age vallásának másik fontos jellegzetessége az a meggyőződés, hogy új civilizáció küszöbén állunk, amelyben az emberiség egésze vagy többsége érintkezésbe áll majd a Szupertudattal. Erről szólna igazából az egész evolúció. Minden fejlődik, nemcsak az ember, hanem a Szupertudat is. Ezzel megint visszatérünk a szekuláris utópizmusához és Teilhard de Chardin-hez. Ez az eljövendő utópia nyilvánvalóan földhöz ragadt, szocialista és közösség-,nem pedig családorientált. A Vízöntő korának nem lesznek rögzített és merev erkölcsi törvényei. Azok, akik az embert tökéletesítésre váró állatnak tekintik, végül azt érik el, hogy teljesen állatot csinálnak belőle. Ilyen értelemben máris beköszöntött a Vízöntő kora.

A New Age hívei körében – akiknek igen számos műfaja van – gyakorlatilag semmi intellektualitás nem tapasztalható. „Hagyd kívül a cipődet és az elmédet.”, vagy ahogy Marian Ferguson mondja *The Aquarian Conspiracy* című könyvében: „nem lehet gondolkodás útján (kiemelés a szerzőtől) eljutni a paradigmaváltáshoz (vagyis a magasabb tudatállapothoz), csakis kísérleti úton. Az ember vagy megkapja, vagy nem.” Szerinte az intellektuális koncepciók megakadályozzák, hogy az ember „megkapja”. A gondolkozók és elméleti emberek „kapják meg” tehát a legkisebb valószínűséggel. Ahogy Kevin Garvey kifejti: „Az intelligencia csapdájának elkerülésére Ferguson azt javasolja, hogy végezzünk el egy EST- vagy Életforrás-tanfolyamot. Ezek szerinte olyan összpontosító technikák, amelyekkel felszínre emelkedhet a valódi én.” Hasonló módon azt látjuk, hogy a Gestalt-terápia művelője, Fritz Perls (szintén az Esalen állandó tanára) gyakorlatilag azt prédikálja, le kell győzni a racionális gondolkodást, ha fel akarjuk szabadítani a belső érzéseket; mottója ennek megfelelően így hangzik: „értelem nélkül, érzékeiddel eszmélj”. Az ilyen kísérleti megközelítésekkel szemben az összes nagy hagyomány kiáll amellett, hogy az embernek használnia kell megkülönböztető képességét, vagyis az intellektust. Az irracionálist mindig kerülni kell. A New Age hívei viszont nem ezt teszik. Teljes mértékben belső megérzéseikre hagyatkoznak. Számukra nincsenek rögzített dogmák; vevők a kor összes babonájára: a haladásra, az evolúcióra, az antropocentrizmusra és mindannak gyűlöletére, ami metafizikai.

És ezzel eljutottunk az irányító szellemekkel való kapcsolat kultiválásának kérdéséhez, amely szerves része a New Age vallásának, és szerintem az egyik

legriasztóbb aspektusa. Egy Silva nevű illető azt állítja, hogy negyvennyolc órán belül bárkit megtanít az "agykontroll" segítségével arra, hogy megtalálja irányító szellemét. Az ilyen irányító szellemek nyilvánvalóan nem mások, mint bukott angyalok vagy démonok, és az embernek már csak a józan paraszti ész szerint sem szabad soha alávetnie magát ilyenek irányításának. Ezzel szemben azt az érvet hozhatják fel, hogy a démonok elképzelése teljes egészében nyugati és keresztény alapú. Azonban amellet, hogy a Szentírásban bőven előfordulnak erre vonatkozó elítélő kitételek, jó tudni, hogy a keleti vallások ugyanígy elítélően nyilatkoznak. Hadd idézzek egy idevágó passzust Buddha Surangama-sutrájából.

"Parinirvanám után, a világ utolsó kalpájában (korszakában) sok ilyen eretnek gonosz szellem ólálkodik majd a szentek személyének álruháját öltve magára, hogy eredményesebben tudjon megtéveszteni...Ilyen csaló módon terjesztik hamis és romboló retenekeiket."

Mindaz, amit itt most elmondtunk, mindenestől áthatja az evolúciós gondolkozásmódot. Marian Ferguson így mondja The Aquarian Conspiracy című könyvében: "A tudat evolúciója ugyanolyan jelentős, mint a biológiai evolúciónk hosszas láncolatának bármely lépése. Nem csupán arról van szó, hogy az emberiség egy magasabb tudat irányába fejlődik, és nem is csak arról, hogy ez az evolúciós folyamat a reinkarnációhoz kapcsolódik, hanem a Teilhard-i gondolattal összhangban arról, hogy ez a magasabb állapot is szüntelenül továbbfejlődik."

A New Age vallásának hátteréről.

A New Age vallása egyáltalán nem új. Az ember bukása óta jelen van. A bűn és a gonosz külső jellegében változhat, de természetében soha. Az összes nagy vallási tradíció óva int az ilyen jellegű vallásoktól, amelyek fundamentálisan antiintellektuálisak, és a modern pszichológia vak elfogadásának kinövései. Hasznos lehet azonban szemügyre venni a New Age történelmi hátterének főbb vonásait a közelebbi múltban.

Helena Petrovna Blavatsky 1875-ben alapította meg a Teozófiai Társaságot. A kor evolucionista gondolkodásának erős hatása alatt álló teozófusok szintén hittek olyan "mesterek" létezésében, akik vagy "szellemlények", vagy szerencsés emberek, akik magasabb szintre "fejlődtek", mint az átlag emberek nyája. Madame Blavatsky "telepatikus kommunikációban" állt ezekkel a lényekkel, és "emelőpontként" szolgált a mesterek számára 1867-től 1891-ben bekövetkezett haláláig.

A teozófusok kezdettől fogva elleneztek a vallások összes ortodox formáját, különösen a saját gyökereit képviselő kereszténységet. Ezt kívülről is támadták, és belülről is megpróbálták elpusztítani. Még a mozgalom első napjaiban létrehozták a szervezetük egy ágazatát, amely ezotérikus vagy hermetikus kereszténység néven volt ismert, de a tagság még azt is elutasította, hogy a

működését megengedjék. Egyik pamfletjük a szervezet céljait illetően a következőket sorolta fel:

"- szembeszállni a tudomány materializmusával és a dogmatikus teológia minden formájával, különösen a kereszténység esetében, amelyet a Társaság vezetői (a szellemi mesterek) különösképpen ártalmasnak ítélnék;

- a nyugati nemzetek körében ismertté tenni a régóta elhallgatott tényeket a keleti vallásos filozófiákról, azok etikájáról, kronológiájáról, ezoterizmusáról, szimbolizmusáról, (ahogy a szellemi mesterek és a teozófusok azokat interpretálják);

- amennyire lehet, meghiusítani a misszionáriusok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy az úgynevezett pogányokat és primitív népeket megtévesszék a kereszténység igazi eredetével és dogmáival kapcsolatban, valamint ez utóbbiaknak az úgynevezett keresztény országokban a közszellemre és az egyéni jellemre gyakorolt konkrét hatásaival kapcsolatban."

Egy másik állásfoglalásukban ezt hirdetik:

"Az Ezotérikus Filozófia az összes nemzetet megbékíti...Bizonyítja egy Abszolút Isteni Elv szükségességét a Természetben...Az Ezotérikus Filozófia sosem utasította el Istent a Természetben...Csupán azt utasítja el, hogy a monoteista vallások Isteneinek bármelyikét elfogadja...a mindenkor megismerhetetlennek eme Istenkáromló és szánalmas karikatúráit."

A Teozófiai Társaság vezetői úgy hitték, olyan "adeptusok" és "beavatottak" felügyelete és vezetése alatt állnak, akik a "Nagy Fehér Testvériség" egyik ágához tartoznak. Ezek 1875-ben Indiába költöztek, és szellemi mestereik azt mondták nekik, száz évig (kb. 1975-ig) tartsák titokban tanításaikat. Indiában Blavatsky-hoz csatlakozott egy Leadbetter nevű angol pap, aki "KH Mester (Koot Hoomi)" vezetése alatt állt, valamint Olcott ezredes. Érdekes módon Leadbetter volt az első, aki a latin mise megváltoztatását javasolta annak érdekében, hogy ökumenikusan elfogadható szertartássá lehessen alakítani. Olcott a hinayána buddhizmus egy eretnek formáját propagálta, amely különösen romboló hatással volt Srí Lanka népére, mivel ott a buddhizmus e formáját vezették be az iskolai vallásoktatásban. Blavatsky pedig - és különösen Annie Besant nevű helyettese - a hinduizmus új válfajának megteremtésére koncentrált erőfeszítéseit. A hinduizmusnak és a buddhizmusnak ezeket a formáit hozták vissza a leggyakrabban Nyugatra.

Helena Blavatsky halála után a szervezet irányítása Annie Besant kezébe került, aki sikertelen kísérletet tett az antikrisztus elhozatalára Krishnamurti személyében, akit gondosan felkészített a szerepre. Krishnamurti - hindu atyja hatására - 1929-ben feloszlatta a Csillag Rendjét, és hátat fordított a mozgalomnak. Annie Besant közvetve ma is fontos hatást gyakorol a modern Indiára, mivel komoly hatása volt a Benáreszi Hindu Egyetem és olyan különböző heterodox hindu mozgalmak megalapítására, mint az Aryo- és a Brahmo-samáj. Indiai csodálói közül azonban kevesen tudják, hogy René Guénon szerint (Le Theosophisme) a brit kémiszolgálat jól fizetett ügynöke volt, amely szervezet

szívesen látta volna az ortodox hinduizmus erejének aláaknázását és megsemmisülését. Krishnamurti elpártolásának következtében a Mesterek megharagudtak Annie Besant-ra, és a fáklyát átadták egy bizonyos Alice Ann Bailey-nek. Ez a gyönyörű fiatal hölgy Angliában született előkelő rangban, majd amerikába ment feleségül egy epizkopális lelkészhez. Termékeny író volt, és az ő szervezésében jött létre az Arkánum Iskola, a New Group of World Servers, a Triangles, a World Good Will, illetve a korai New Age sereg más csoportosulása. Szintén ő alapította a Lucifer Publishing House kiadót, amely mellesleg az Aurobindo-anyagokat is kiadja; a nevét később érthető okokból Lucis Publishing House-ra változtatták.

Az 1962-es év újabb határkő volt, mivel ekkor alapította a skóciai Findhorn közösséget Peter és Eileen Caddy, akik aprólékosan követték Bailey írásait, és saját irányító szellemeik hatása alatt álltak. Csatlakozott hozzájuk David Spangler is, aki azt mondta, "Krisztus-energiákkal" rendelkezik, és aki szellemi tanácsadóvá vált. Természetesen ő is rendszeresen vette számos irányító szellem "adásait". 1973-ban Spangler az USA-ba távozott, és ott megalapította az észak-amerikai Lorian Associationt. Azóta ők és társaik a nyugati világ szinte minden fontosabb szervezetébe és egyházába beszivárogtak. Érdekes egy pillantást vetni Bailey utasításaira a világ ortodox vallásai kapcsán. A New Age híveinek kezdetben a vallásszabadság mellett kell kiállniuk a nyilvánosságnak szánt üzeneteikben. Csak később ragaszkodnak annak az új kötelező világvallásnak az elfogadásához, amelyért könyveik kiáltanak, és amely teljes mértékben szakít majd Jézus Krisztus és Isten mint Atya elképzelésével. Azokat, akik ebbe nem mennek bele, erőszakos eszközökkel kell eliminálni - amit Bailey "tisztogató akciónak" nevez. Egyértelműen az omegapont és az Antikrisztus uralma felé úton haladunk.